

IO1 – Sažet pregled
aktivnosti podizanja
svesti o klimatskim
promenama kroz
komediju i učenje
Plan rada

FARCE!

Using Satire and Comedy to Promote
Climate Change Awareness

Uvod u plan rada

Cilj plana rada je da podrži vas kao edukatora zajednice i polaznika, kako biste održali sesiju u vašoj grupi koristeći materijal projekta FARCE: Sažet pregled aktivnosti o podizanju svesti kroz komediju i učenje („Kompendijum“). Kroz ovaj plan daćemo vam primere aktivnosti za grupni rad koje možete koristiti u prenošenju resursa komedije iz „Kompendijuma“. Dok se budete pripremali za aktivnosti, važno je da budete spemni da iskoristite ove resurse komedije za klimatske promene. Zbog toga vam preporučujemo da se upoznate sa odgovarajućim modulima iz FARCE programa obuke, pre nego što se upustite u praktikovanje ovih aktivnosti.

Uvod u temu klimatskih promena

Globalno zagrevanje je dugotrajno zagrevanje Zemljinog klimatskog sistema uočeno još od preindustrijskog perioda (između 1850. i 1900. godine) usled ljudske aktivnosti, prvenstveno sagorevanja fosilnih goriva, što povećava efekat staklene bašte koji zadržava toplotu u Zemljinoj atmosferi. Ovaj izraz se naizmenično koristi sa terminom klimatske promene; iako se ovaj drugi odnosi i na zagrevanje izazvano i ljudima i prirodnim putem i efekte koje ono ima na našu planetu. Procenjuje se da su od preindustrijskog perioda ljudske aktivnosti povećale globalnu prosečnu temperaturu Zemlje za oko 1 stepen Celzijusa (1,8 stepeni Farenhajta) i taj broj se povećava za 0,2 stepena Celzijusa (0,36 stepeni Farenhajta) po deceniji. Neosporno je da je čovek utiče na zagrevanje atmosfere, okeana i kopna.

Globalno zagrevanje nastaje kada se ugljen-dioksid (CO₂) i drugi zagađivači vazduha sakupljaju u atmosferi, apsorbuju sunčevu svetlost i sunčevo zračenje koji se odbijaju od zemljine površine. Obično bi ovo zračenje izašlo u svemir, ali ovi zagađivači zadržavaju toplotu i uzrokuju zagrevanje planete. Ovo je poznato kao efekat staklene bašte.

Iako su prirodni ciklusi doveli do toga da se klima na Zemlji promeni nekoliko puta u poslednjih 800 000 godina, naša trenutna era globalnog zagrevanja se direktno može pripisati ljudskoj aktivnosti – posebno našem sagorevanju fosilnih goriva kao što su uglj, nafta, benzin i prirodna gas, što rezultira efektom staklene bašte.

Evo samo delić onoga što možemo da očekujemo:

Nestanak glečera, rano otapanje snega i jake suše će izazvati dramatičnije nestašice vode i nastaviti da povećavaju rizik od šumskih požara. Porast nivoa mora dovešće do još više obalnih poplava. Šume, farme i gradovi će se suočiti sa novim neprijatnim štetočinama i toplotnim talasima. Sve ovo može oštetiti ili uništiti poljoprivredu i ribarstvo i dovesti neke životinjske vrste do izumiranja.

<https://climate.nasa.gov/resources/global-warming-vs-climate-change/>

<https://www.nrdc.org/stories/global-warming-101#warming>

Upoznavanje sa resursima

U ovom delu, pružićemo vam kratak uvod u resurse komedije koje ćete koristiti prilikom izvođenja ovog plana aktivnosti u grupi polaznika.

Šta je uključeno u resurse komedije?

Za temu globalnog zagrevanja odlučili smo da odaberemo format članka. Novine na internetu (ili elektronske vesti ili elektronska publikacija vesti) su onlajn verzija novina, bilo kao samostalna publikacija ili kao onlajn verzija štampanog časopisa.

Prelazak na internet pružio je mnoštvo mogućnosti za novine, kao što je takmičenje u elektronskom novinarstvu, koji portal će prvi objaviti najnovije vesti. Kredibilitet i snažno prepoznavanje brenda dobro uspostavljenih novina, kao i bliski odnosi koje imaju sa oglašivačima, takođe mnogi u novinskoj industriji vide kao jačanje njihovih šansi za opstanak. Udaljavanje od procesa štampanja takođe može pomoći u smanjenju troškova.

Prve novine koje objavljene na internetu bile su The Columbus Dispatch 1. jula 1980. godine.

„Cirkus je stigao u grad“ je futuristički onlajn članak u kojem smo se igrali sa „ne baš optimističnim“ predviđanjima o tome kako će izgledati naša planeta ako ne budemo vodili računa o svom okruženju. Na duhovit način smo pokazali nenormalnu normalnost.

Odlučili smo da izaberemo format onlajn članka, jer je to jedan od najpopularnijih načina informisanja. Takođe je ekološki, jer ih može pročitati koliko god ljudi želi. Od ključne je važnosti reciklirati novine jer one kada trunu na deponijama emituju metan koji snažno utiče na efekat staklene bašte, a za svaku koja se ne reciklira, mora se napraviti novi papir u vrednosti još jedne novine.

Saveti kako napisati članak:

Odgovori na sledećih pet pitanja se smatraju osnovnim u prikupljanju informacija ili rešavanju problema. Da biste prikupili ključne informacije o svojoj temi pisanja, postavite i odgovorite na ovih pet pitanja—Ko? Šta? Kada? Gde? Zašto? Kako?

1. Izaberite temu

2. Uradite istraživanje

3. Aktivirajte svoju maštu (budite kreativni)
4. Izaberite mesto, datum i vreme
5. Izaberite likove u priči
6. Privucite svoje čitaoce (napišite privlačan naslov ili prvi pasus)
7. Uredite nakon pisanja

https://en.wikipedia.org/wiki/Online_newspaper

<https://www.newscientist.com/lastword/mg24933211-400-is-it-better-for-the-planet-to-read-online-or-in-a-paper-format/>

<https://www.writersdigest.com/write-better-nonfiction/write-a-how-to-article-in-6-easy-steps>

<https://jerz.setonhill.edu/writing/creative1/shortstory/>

Primena Resursa komedije

Najbolji način za korišćenje ovog resursa komedije je da učesnici sami napišu članak koristeći ovu specifičnu temu i vežbu opisanu u nastavku. Učesnicima treba dati temu koja se odnosi na klimatske promene. Nije lako napisati članak koji je na farsičan način povezan sa klimatskim promenama, ali zajedno, u paru, mnogo je lakše uraditi tako nešto. Prva vežba je da se otvorimo drugima i da na zabavan i kreativan način predstavimo sebe i stvorimo bezbedan prostor za rad. Druga aktivnost se odnosi na samo stvaranje. Poenta je da izađemo iz sopstvene „kutije“ i pokušamo da istražimo nečiji način razmišljanja. Ako možemo da uništimo klimu, moramo je zajedno i popraviti.

Takođe, upuštajući se u ovaj proces, čovek može biti kreativniji i otvoreniji za nova moguća rešenja, razvijajući maštu što je jedna od najvažnijih stvari u pronalaženju novih, kreativnih načina bavljenja temom.

Plan rada

Naslov sesije:	Cirkus klima
Trajanje	Potrebni materijal:
Trajanje aktivnosti	Kako biste održali zadatu aktivnost potrebni su vam materijali:

60 minuta	<ul style="list-style-type: none"> • Olovka • Reciklirani papir • Laptop • Projektor	
Ishodi učenja/ radionice		
Po uspešnom završetku aktivnosti, učenici će steći sledeće znanje: <ul style="list-style-type: none"> • Činjenice o globalnom zagrevanju • Veštine kako napisati članak • Kako se kroz teatarske tehnike može adresirati i dati rešenje za određeni problem		
Uvod u radionicu		
Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi za pomoćni materijal
10 minuta	<p>Mentalno razgibavanje – Gde ja stadoh, ti produži.</p> <p>Tema na kojoj će se bazirati igra treba da bude povezana sa klimatskim promenama.</p> <p>Svi učesnici stanu u krug i svaki učesnik treba da kaže po jednu reč, tako da se slaže sa prethodnom, a sve u cilju formiranja duhovite priče koja ima veze sa klimatskim promenama. Prva reč u krugu biće SUNCE, a sledeći učesnik treba da ponovi prvu reč i doda svoju. Igra se odvija brzo, tako da učesnici nemaju previse vremena da razmišljaju.</p>	
Aktivnost broj 1		
Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi za pomoćni materijal

20 minuta	<p>Prvi zadatak jeste da pročitamo članak. Kada su svi učesnici pročitali, razmenite utiske i razgovarajte koji se sve elementi nalaze u članku (mesto, vreme, likovi, tema).</p> <p>Učesnici treba da se podele u parove (jedan je A, drugi je B). Svaki učesnik treba da odabere temu vezanu za klimatske promene i ima pet minuta da napiše tekst. Stil pisanja je slobodan, važno je da učesnici ne shvataju zadatak preozbiljno i nije važno ako ga ne završe. Dobro je da se iskoriste saveti za pisanje pomenuti iznad. Nakon pet minuta pisanje se zaustavlja i učesnici (u parovima) zamene papire. Kada zamene papire, svaki učesnik nastavlja tekst učesnika sa kojim se zamenio trudeći se da završi priču u istom stilu kao što je prethodni učesnik započeo. Sada svaki učesnik sada ima još deset minuta.</p> <p>Kada vreme istekne, svaki par treba da pročita svoje tekstove naglas ostatku grupe. U okviru grupe dogovorite se čiji je tekst najzanimljiviji (najbolja ideja, najsmješniji...). Najbolji tekst možete dizajnirati u Kanva onlajn besplatnom programu i postaviti ga na internet.</p>	https://www.canva.com/
Aktivnost broj 2		
Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi za pomoćni materijal
20 minuta	<p>Učesnici treba da se podele u dve grupe. Svaki učesnik treba da izabere po jednog lika iz članka Cirkus Klima (ceremonijal majstor, pas, Večna Zima, Mister Filter...).</p> <p>I sada je vreme za predstavu! Svaka grupa ima zadatak da napravi scenu kako bi zapravo taj circus izgledao i šta bi gledaoci mogli sve tamo da</p>	

	vide. Budite kreativni, igrajte se i zabavite! Izvedite scene pred drugom grupom.	
Zatvaranje radionice		
Trajanje	Opis aktivnosti	Link za evaluaciju
10 minuta	U ovom delu cilj je da učesnici razmene iskustva, misli i ideje vezane za temu.	

FARCE!

Using Satire and Comedy to Promote
Climate Change Awareness

CREATIVE EXCHANGE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project Number: 2020-1-UK01-KA204-079159